

Αθήνα 3 Ιουνίου 2024

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Θέμα: «Υφίσταται ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους χωρίς ανοικτά επικαιροποιημένα και μηχαναγνώσιμα δημόσια δεδομένα;»

Ο όρος Ανοικτά (κρατικά) δεδομένα αφορά πληροφορίες που συλλέγονται, παράγονται ή αποκτώνται δια αντιτίμου από τους δημόσιους φορείς (ένα άλλο όνομα είναι Πληροφορίες του δημόσιου τομέα) και διατίθενται δωρεάν προς περαιτέρω χρήση για οιονδήποτε σκοπό. Στην άδεια καθορίζονται οι όροι χρήσης. Η ανοικτή διάθεση, η επαναχρησιμοποίηση και η μέγιστη αξιοποίηση των δεδομένων του Δημόσιου Τομέα συνιστά προτεραιότητα κάθε δημοκρατικά ευνομούμενης πολιτείας. Μία τέτοια πολιτική στόχευση αφενός ενισχύει τη συμμετοχή, τη διαφάνεια και το δημόσιο έλεγχο και αφετέρου προωθεί την επιχειρηματικότητα, καθώς εξασφαλίζει ότι οι επιχειρήσεις, ιδίως οι νεοφυείς και όσες δραστηριοποιούνται στον τομέα των νέων τεχνολογικών, θα έχουν την απαραίτητη πρώτη ύλη, ώστε να αναπτύξουν υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας. Οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες συνεχίζουν να εξελίσσονται όσον αφορά την πολιτική ανοικτών δεδομένων. Ο δημόσιος τομέας στην Ευρώπη γίνεται περισσότερο προσανατολισμένος στα δεδομένα, ψηφιακός και πολιτοκεντρικός. Η αξία δε δημιουργείται πλέον μόνο από δημόσιους φορείς, αλλά συνδημιουργείται με πολίτες και ιδιωτικούς οργανισμούς. Στην Ελλάδα βέβαια, παρά τις όποιες τυμπανοκρουσίες του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η κατάσταση αναφορικά με τα ανοικτά δεδομένα δεν είναι εξίσου ενθαρρυντική.

Πιο συγκεκριμένα, η ως άνω προτεραιότητα που έχει τεθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο αποδεικνύεται και από το ότι ετησίως δημοσιεύεται η έκθεση ωριμότητας των ανοικτών δεδομένων (Open Data Maturity Report – ODMR) στην Ε.Ε. η οποία καταγράφει την πρόοδο που σημείωσαν οι 35 χώρες (27 κράτη μέλη της ΕΕ συν κάποιες χώρες που είναι υποψήφιες προς ένταξη και συμμετέχουν στην ευρωπαϊκή ζώνη ελεύθερων συναλλαγών) που αξιολογούνται από το δείκτη αυτό. Σύμφωνα με την ODMR του 2022 η Ελλάδα έπεσε κατηγορία σε σχέση με το 2021 και κατατάχθηκε στους αρχάριους με σκορ 63%. Στην ίδια κατηγορία παρέμεινε σύμφωνα και με την έκθεση ODMR του 2023. Η Ελλάδα ανήκει δηλαδή στην ομάδα χωρών που βρίσκονται στα αρχικά στάδια της διαδρομής προς τα ανοικτά δεδομένα τόσο από άποψη ύπαρξης μίας πολιτικής ανοικτών δεδομένων όσο και από πλευράς χαρακτηριστικών στις πύλες ανοικτών δεδομένων. Επίσης, στη διάσταση του αντίκτυπου των ανοικτών δεδομένων που διερευνά πώς τα ανοικτά δεδομένα δημιουργούν αντίκτυπο μέσω της επαναχρησιμοποίησης καταταχθήκαμε στην προτελευταία θέση και με ποσοστιαίο σκορ κατά πολύ χαμηλότερο του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Συνάγεται ότι δεν έχει γίνει κατανοητή η αξία των ανοικτών δεδομένων από την επαναχρησιμοποίησή τους στη δημιουργία οικονομικού, πολιτικού, περιβαλλοντικού και κοινωνικού αντίκτυπου. Τέλος, στη διάσταση ποιότητας με ποσοστό 69% υπολείπομαστε κατά 13% του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Μία διάσταση εξίσου σημαντική καθώς διερευνά το κατά πόσο οι εθνικές πύλες έχουν συστηματική επικαιροποιημένη και αυτοματοποιημένη προσέγγιση για τη συλλογή των δεδομένων και την αξιοπιστία των μεταδεδομένων.

Βέβαια, η απόδοση της χώρας μας, στη βάση όσων ορίζονται στο ν.4727/2020, (Α' 184/23.09.2020), με τον οποίο ενσωματώθηκε η Οδηγία (ΕΕ) 2019/1024 της 20^{ης} Ιουνίου 2019 αλλά και στη Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025, (Β' 2894/05.05.2021), όφειλε να είναι σαφώς καλύτερη αντί της πτωτικής κατάταξης στους αρχάριους. Ειδικά στο υποκεφάλαιο 6.6 της Βίβλου Ψηφιακού Μετασχηματισμού υπάρχει ρητή αναφορά στα

ανοικτά δεδομένα ως συνθετικό στοιχείο του ψηφιακού μετασχηματισμού του κράτους. Παράλληλα, καθορίζονται τα έργα που πρέπει να υλοποιηθούν και τα οποία είναι: η διαμόρφωση του μοντέλου διακυβέρνησης των δεδομένων σε εθνικό επίπεδο, η σχεδίαση και υλοποίηση της εθνικής πύλης ανοικτών δεδομένων, ο διαμεσολαβητής περιεχομένου, το σύστημα πρόσβασης χρηστών και διαχείρισης των προσωπικών τους στοιχείων μέσω του gov.gr και η δημιουργία του ελληνικού μητρώου μεταδεδομένων (EMMD). Τέλος, προβλέπεται η ανάπτυξη σε όλους τους τομείς άσκησης πολιτικής (αγροτικής ανάπτυξης, μεταφορών, ενέργειας, περιβάλλοντος κ.α.) δράσεων για την επεξεργασία δεδομένων από καινοτόμες εφαρμογές και συστήματα και η περαιτέρω αξιοποίηση και διάθεση της πληροφορίας ως ανοικτά δεδομένα. Παράλληλα, για τη βελτίωση του ανοίγματος και της χρήσης δημόσιων δεδομένων στην Ελλάδα, στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0, υπάρχει σχετικό έργο για την ανοικτή διακυβέρνηση και τα ανοικτά δεδομένα. Πρόκειται για το μέτρο Διαχείρισης και διακυβέρνησης δεδομένων Δημοσίου Τομέα και διασφάλιση συμμόρφωσης με τον ΓΚΠΔ (GDPR) με κωδικό αριθμό 16827 του άξονα 2.2 του Ψηφιακού Μετασχηματισμού του Κράτους. Στην περιγραφή του μέτρου, μεταξύ άλλων, αναφέρεται (β) η καθιέρωση του πλαισίου, της υποδομής, της χωρητικότητας και των δυνατοτήτων για τη δημόσια διαχείριση δεδομένων, την πολιτική για ανοικτά και επαναχρησιμοποιήσιμα δεδομένα και την παροχή σχετικών υπηρεσιών προς το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, με ημερομηνία ολοκλήρωσης το 4^ο τρίμηνο του 2025.

Και δεν είναι μόνο η έκθεση ODMR που καταδεικνύει τη διάσταση μεταξύ των όσων νομοθετικά προβλέπονται και της πραγματικότητας αλλά αρκεί μία απλή αναζήτηση ανοικτών δεδομένων για να διαπιστωθεί η διάσταση αυτή. Έτσι, και επί παραδείγματι, στην πύλη data.gov.gr παρότι τα δεδομένα είναι εύκολα προσβάσιμα ο αριθμός των διαθέσιμων συνόλων δεδομένων είναι μόλις 49 χωρίς να είναι όλα επικαιροποιημένα. Παράλληλα, και ενώ υπάρχουν και άλλοι φορείς που δημοσιοποιούν δεδομένα αυτά δεν είναι προσβάσιμα μέσω της πύλης data.gov.gr ενώ στη Διαύγεια ο μεγαλύτερος όγκος της πληροφορίας είναι αποθηκευμένος σε μορφή PDF καθιστώντας την δύσκολα επεξεργάσιμη. Αναφέρονται επίσης το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΔΜΗΣ) αλλά και το Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ) όπου αναρτώνται μεν δημοσίως προσβάσιμα δεδομένα αλλά όχι ανοικτά. Συνάγεται ότι παρότι η μεταφορά του ενωσιακού δικαίου έχει συντελεστεί εντούτοις τα ουσιαστικά βήματα που έχουν γίνει προς την κατεύθυνση της δημόσιας διάθεσης επικαιροποιημένων και μηχαναγνώσιμων δεδομένων του Κράτους είναι λίγα.

Με δεδομένα τα παραπάνω και σε συνδυασμό με την αξία των ανοικτών δημόσιων δεδομένων σε όρους δημοκρατίας, λογοδοσίας, δημοσίου συμφέροντος κ.α.

Ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός:

- 1. Σε ποιο στάδιο υλοποίησης βρίσκονται τα έργα που σχετίζονται με τα ανοικτά δεδομένα της Βίβλου Ψηφιακού Μετασχηματισμού;**
- 2. Σε ποιο στάδιο βρίσκεται η υλοποίηση του έργου για την ανοικτή διακυβέρνηση και τα ανοικτά δεδομένα με κωδικό αριθμό 16827 του εθνικού σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0;**
- 3. Σε ποιες ενέργειες προτίθεται να προβεί προκειμένου για την καθολική διάθεση δημόσιων δεδομένων ανοικτά και σε μηχαναγνώσιμη μορφή;**
- 4. Σε ποιες ενέργειες προτίθεται να προβεί για την καλλιέργεια κουλτούρας ανοικτών δεδομένων;**

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Μαμουλάκης Χάρης

Καραμέρος Γιώργος

Βέττα Καλλιόπη

Γαβρήλος Γιώργος

Δούρου Ειρήνη (Ρένα)

Θρασκιά Ουρανία (Ράνια)

Ηλιόπουλος Όθων

Καλαματιανός Διονύσης

Κασιμάτη Νίνα

Λινού Αθηνά

Μάλαμα Κυριακή

Μεικόπουλος Αλέξανδρος

Μπάρκας Κώστας

Νοτοπούλου Κατερίνα

Παπαηλιού Γιώργος

Παππάς Πέτρος

Πούλου Παναγιού (Γιώτα)

Χρηστίδου Ραλλία

Ψυχογιός Γιώργος